

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Rationes quædam cur peccatum juxta nonnullus non sit stricta
injuriam, quòd scilicet Deus sit essentialiter invitus ne offendatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

FOM. II.

VI. Ideo dicunt quidam Peccatum non esse iniustitiam strictam contra Deum, quia Deus non potest cedere jure suo, ut ab hominibus non offendatur.

Dicunt hi Auctores jus esse potestatem moralem, seu liberam, & Justitiam non necessariam.

VII.

Quod Deus hoc in parte cedere nequeat jure suo, arguit peccati gravitatem esse majorem.

VIII.

Quisquis hominem naturam suam loci alicujus regem regno illo privaret, gravi eum offenderet injuriam.

IX.

Martyres à tyrannis gravissimam patiuntur injuriam dum mutilantur & occiduntur, quamvis in vita & membris cedere jure suo non possint.

X.

In actu peccaminoso contra Deum, unusquisque est.

Quartò itaque dicunt alii: Quamvis non repugnet, ut in quibusdam intercedat stricta obligatio hominis ad Deum, peccatum tamen non esse injuriam propriè dictam, & consequenter satisfactionem, seu poenitentiam de peccato non esse actum justitiæ, quia, inquit, jus Dei ut non offendatur peccatis hominum est ejusmodi, ut non possit cedere jure, & consequenter non est liberum Deo exigere, vel non exigere ab hominibus, ut ipsum per peccata non offendant, nec obligatur ex liberâ Dei voluntate, sed naturali quadam necessitate ex parte Dei, qui nimirum ita habet jus ut homines in ipsum non peccent, ut non possit hoc non velle. Ita videntur sentire ii, qui asserunt jus proprietatis esse potestatem moralem obligantem ex voluntate liberâ Domini, cujus opinionis videtur esse Rebellius parte primâ, lib. 1. quæst. 4. num. 14. & alii nonnulli, citatur etiam Lessius lib. 2. de Jure & Justitiâ, cap. 2. num. 2. qui tamen eam non vocat potestatem moralem, sed legitimam, seu à lege aliquâ collatam, unde manifestè loquitur solùm de jure contracto ad creatum, non de divino, quod nullâ lege confertur, sed oritur essentialiter ex ipsâ naturâ Dei.

Sed contra primò: Nam quisquis peccat, id præstat Deo invito, eumque ut Dominum proprietatis offendit, ut infra videbimus, ergo irrogat ei injuriam, quod enim sit essentialiter invitatus non minuit, sed auget potiùs offensæ gravitatem, imò si posset Deus hac in parte cedere jure suo, non videtur injuria futura tanta. Confirmatur: Dominium proprietatis quod habet Deus in homines, & eorum operationes, ac res omnes creatas, est perfectissimum, ergo & jus, quod habet ne violetur hoc dominium est perfectissimum, sed violatio juris & domini etiam in creatis est injuria strictè sumpta, ergo & violatio juris & domini divini, quod est perfectissimum, erit stricta injuria. *Summum enim jus, summa injuria.*

Contra secundò: Si homo aliquis esset ex naturâ suâ Rex alicujus loci, ita ut non posset cedere jure suo, nec dominium illud abdicare, aut velle ut alter hoc eum privaret, si quis illi regnum illud eriperet, censeretur ab omnibus injusta actio illa, & teneretur ex justitiâ ad restitutionem, cum verè teneret rem alienam invito domino, & puniri posset juxta leges contra injustè accipientes rem alienam statutas, ergo.

Contra tertio: Non potest homo, secundum probabilem sententiam cedere jure suo in vitâ, ac membris, ut occidatur, mutiletur, &c. permittente enim se occidi, ut fecerunt Martyres, non est cedere jure suo, sicut nec cedit jure suo Deus, quod habet ne homines ipsum offendant, permittendo peccata, & tamen peccaret contra justitiam quisquis hominem ipso invito mutilaret. Idem est in adulterio, quod est peccatum contra justitiam, licet conjux cui fit injuria cedere jure suo hac in parte non possit.

Contra quartò: In actu peccaminoso contra Deum varii sunt respectus; ut Deus est persona veneratione digna, peccatum est irreverentia, ut est dignus cultu, peccatum est contra religionem, sed ulterius Deus etiam est Dominus proprietatis, ergo est alius adhuc peculiaris respectus in peccato, sed hic non est nisi iniustitiæ, secundum omnes namquo tunc est injuria propriè dicta, quando est contra jus strictum alterius, quod habet, ut Dominus est proprietatis, ergo, &c.

SECTIO TERTIA.

Rationes quedam cur peccatum juxta nonnullos non sit stricta injuria, quod scilicet Deus sit essentialiter invitatus ne offendatur.

DICES primò: Secundum Aristotelem nemopatiatur injuriam nisi nolens, & invitatus. Esto, hoc tamen facit potiùs contra hos auctores, nam Deus hic ita essentialiter est nolens & invitatus, ut non possit non esse invitatus, nec interpretativè solùm, seu præsumptivè, sed apertè, quod testantur tot prohibitiones, & præcepta, quibus suam hac in parte voluntatem indicat. Et sicut in hoc constituunt Theologi perfectissimum dominium Dei, quod non possit illud à se abdicare, sed sit necessariò & essentialiter dominus, ita perfectissimè nolens & invitatus est is, qui non potest non esse nolens & invitatus.

Dices secundò: Jus proprietatis vocari ab auctoribus, potestatem moralem, ergo est potestatis obligans ex liberâ voluntate domini; jus autem, quod Deus habet ut non offendatur per peccata, non obligat ex liberâ voluntate Dei, cum, ut diximus, non possit in hoc cedere jure suo. Contra, hoc enim argumentum probaret Dei jus non esse propriè jus, quod tamen est falsum, habet enim Deus jus strictissimum ne homines ipsum offendant, & utantur rebus ipsius ipso invito, quod tamen faciunt per peccatum. Contra secundò: Nam eodem modo loquuntur auctores de dominio proprietatis, quod definiunt per jus, & tamen certum est Deum habere dominium perfectissimum, ut dictum est, licet non possit illud abdicare.

Respondeo ergo jus proprietatis vocari potestatem moralem, prout morale distinguitur contra physicum, nam licet physicè res ab aliquo auferatur, & consequenter is non habeat potestatem physicam illâ utendi, retinet tamen adhuc potestatem moralem, & potest secundum leges sibi rem illam vindicare tanquam suam. Secundò dicitur potestas moralis, id est fundata in naturâ rationali, seu quæ possit sentire & cognoscere hanc injuriam, unde brutis non competit jus hoc nec dominium, utpote quæ ex naturâ suâ non possunt illius cognitionem ullam habere, nec eo ad rem ullam uti. Tertio dicitur potestas moralis tanquam spectans ad mores. Tandem quia licet non sit formaliter libera in Deo, est tamen radicaliter, seu radix diversarum operationum liberarum. Deinde quamvis Deus non possit cedere jure suo, & velle ut homines ipsum per peccata offendant, potest tamen id permittente.

Dices tertio: Ergo confundimus peccata. Nego consequentiam, sed in eodem actu distinguimus varios respectus, ut Deus est Dominus jurisdictionis, actus ille est inobedientia, ut est bene de nobis meritis ingratitude, ut dominus proprietatis iniustitia.

Dices quartò: Est specialis quædam difficultas, & honestas operari intuitu voluntatis alterius te compellentes ex vi potestatis moralis, diversa ab eâ, quæ obligat ex merâ honestate naturali, ergo constituenda erit diversa virtus ad hanc difficultatem superandam. Respondeo potestatem moralem, ut jam explicata est, non pugnare

Resp. Ob honestatem peccati non libera variis exerceri posse virtutes, & inter alias justitiam.

pugnare cum naturali honestate, unde ob naturalem honestatem requiri possunt variae virtutes, intra quas una est justitia, quae obligat ad servandum illatum jus alterius, sive ex naturâ, & necessariò jus illud ei competat, sive non; unde si violetur invito Domino erit injustitia, sive Dominus ita sit invitus ut possit non esse, sed cedere jure suo, sive non, hoc enim merè materiale est in ratione justitiæ, sicut enim non efficit quò minus verè sit Dominus, ita nec quo minus verè committatur contra eum injustitia.

VI. Ex actu obedientia nullum deducitur argumentum ad actum justitiæ respectu Dei.

VI. Dices quintò: Obedientia erga Deum respicit voluntatem liberam illius, ergo & justitiæ. Omisso antecedente negatur consequentia, disparitas est, quia obedientiæ objectum juxta Sanctum Thomam 2. 2. quæst. 104. art. 2. est præceptum superioris, seu voluntas ejus intimata, cui refragari esset inobedientia, præceptum autem liberè intimatur, objectum verò justitiæ, est jus, quod si violetur invito Domino fit ei injuria. Sed quicquid sit de hoc

VII. Deus non minus essentialiter est dominus jurisdictionis, quam proprietatis.

VII. Respondetur secundò, eandem videri rationem de justitiâ, ac de obedientiâ; sicut enim Deus non potest cedere jure suo ut dominus proprietatis, seu ne homines ipsum offendant, ita nec cedere potest jure suo, ut dominus jurisdictionis, ne homines ipsi sint inobedientes, æquè enim essentialiter ipsi competit jus unum atque alterum. Unde sicut negatio libertatis in Deo quoad hoc secundum non obstat peccato inobedientiæ strictæ, ita, &c. Imò si Deus homini, vel Angelo conferret jurisdictionem in alios, & superiorem ita constitueret, ut non relinqueret ei potestatem cedendi jure suo, certè non videretur minus propriè actum, quo quis contemneret ipsius mandatum futurum inobedientiam, quam modò.

VIII. Præceptum superioris, etiam si esset necessarium, obligaret.

VIII. Declaratur hoc idem ex Sancto Thoma articulo illo secundo, in corpore, & ad secundum, ubi ait objectum obedientiæ esse præceptum superioris, vel expressum, vel tacitum, ergo potest esse inobedientia etiam in iis, quæ sunt intrinsecè mala, licet nullum sit de iis expressum mandatum, sed Deus non minus potest cedere jure jurisdictionis in his, seu ut non offendant ipsum homines ut supremum legislatorem, quam cedere jure suo proprietatis, & ut non ipsum offendant ut Dominum proprietatis, ergo: si quis verò aliquid præstet non reflectens ad præceptum, excusabitur ab inobedientiâ formali, sicut etiam à formali injustitiâ.

IX. Dices: Exemplari conceptus juris non potest, nisi in ordine ad voluntatem liberam.

IX. Dices sextò stare non posse hanc doctrinam cum conceptu essentiali juris, utpote quod nisi in ordine ad hujusmodi voluntatem liberam definitur nequit: definire enim justitiam cum Molina, tomo 1. de Justitiâ & Jure tract. 2. dub. 1. quod sit facultas aliquid faciendi, obtinendi, &c. cui si contraveniatur sine legitimâ causâ fit injuria, quam etiam definitionem amplectitur Lessius ibidem lib. 2. Disp. 1. num. 2. & alii plurimi, est committere circulum. Postea enim interroganti quid sit injuria, hanc explicant per ordinem ad jus, nempe ut sit id, quo violatur hoc jus, sicque jus per injuriam, & injuriam per jus declarant.

X. Cum natura faciat circulum in essendo, quidni Philosophus eos faciat in definiendo.

X. Respondetur primò cum Suarez Disput. 43. Metaph. Sectione ultimâ, & Hurtado 15. Metaph. Sect. 7. §. 64. in simili, non omnem circulum esse vitiosum, præsertim in correlativis, cum enim res à parte rei mutuo se respiciant, & efficiant quasi circulum in essendo, ut materia ref-

picit formam, & hæc vicissim materiam, potentia actum, actus potentiam, &c. quidni per hunc ad se respectum definiti & explicari poterunt. Sic Aristoteles materiam definit per formam, & formam per materiam, Porphyrius genus per speciem, & hanc per genus. Sicut etiam in moralibus creditor explicatur per debitorem, & è contra. Hujusmodi ergo circuli non semper improbantur, sed ii solum, qui planè idem dicunt per idem, ut videri potest quod est visibile, visibile est quod potest videri, quod solum videtur ludere in verbis.

Ne tamen nos huic modo respondendi atringamus, dico injuriam propriè dictam esse eam, quæ inferitur Domino proprietatis ut Dominus proprietatis est, utendo scilicet, vel aliquo modo disponendo de re ipsius, illo invito; proprietatis autem est, qua res dicitur nostra, nostra verò dicuntur illa omnia, quæ physicè nobis aut moraliter uniuntur, aut à nobis aliquo modo causantur. Jus tandem proprietatis dici potest facultas moralis, qua licet mihi pro libito uti re aliquâ tanquam meâ. Adde adversarios non effugere hoc inconveniens dicendo jus esse potestatem moralem fundatam in liberâ voluntate alterius, non enim in quavis voluntate liberâ illam possunt constituere, sed in voluntate habentis dominium proprietatis, non jurisdictionis formaliter. Dominium verò proprietatis explicant per injuriam, qua violatur; si autem ulterius quæras quid sit injuria, recurrunt ad dominium proprietatis, & concluduntur in circulo.

XI. Quid sit injuria stricta dicta.

Adversariè in sua explanatione juris & injuria non effugiunt circulum.

SECTIO QUARTA.

Peccatum est injuria stricta contra Deum.

ITA Suarez opusculo de Justitiâ Dei, Sect. 2. num. 9. & hic Disp. 4. Sect. 5. & Tomo 4. Disp. 2. de Pœnitentiâ, Sect. 3. Tannerus de Pœnitentiâ: quæst. 2. dub. 2. & alii recentiores, videturque mens Sancti Thomæ, tum alibi, tum tertiâ parte, quæst. 85. art. 3. ubi Pœnitentiam ait esse speciem justitiæ.

I. Peccatum est injuria stricta contra Deum.

Ratio conclusionis à priori est, quia Deus titulo creationis & conservationis habet in creaturas rationales in ordine ad officia ab eis debita præstanda jus quoddam proprietatis excellentissimum, multòque strictius, quam Dominus quivis creatus ad servum, ut exigat ab eo obsequia, vel herus in mercenarium, sed hi tenentur ex justitiâ imperata sibi ab hero & domino peragere, ergo à fortiori homo tenebitur ex justitiâ ad ea præstanda, quæ Deus ab eo ut Dominus proprietatis exigat, ergo è contra si ea non præstet peccabit peccato injustitiæ, utitur namque re alienâ invito Domino, vel saltem id, ad quod ex justitiâ tenetur, omittit. Confirmatur: Homo verè & propriè est servus Dei, ergo obligatur ei ex justitiâ.

II. Ratio est, quia Deus in creaturas rationales habet jus proprietatis perfectissimum.

Secundò probatur: Peccata in Scripturis passim vocantur injustitiæ, iniquitates, offensæ, &c. aliis hujusmodi nominibus, quæ veram injuriam contra Deum in iis repertam sonant: Dixi conturbabor adversum me injustitiam meam Domino. Psalmo 31. ubi peculiariter notandum, cum voce injustitiâ conjungi dominium, ut insinuet se servum, Deum tanquam Dominum offensissio:

III. Peccata in Scripturis passim appellantur injustitia.